

HERTOGPOST augustus 2010

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelisten Vereniging

22^e jaargang nummer 7

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de bijeenkomst op donderdag 26 augustus a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115 te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20:00 uur.

Wat een Wilde Veiling inhoudt behoeft geen uitleg meer. Nieuwe leden en oude leden die het nog niet eerder meemaakten, zouden moeten zorgen dat ze erbij zijn. Grote kans dat zij hun verzameling leuk kunnen aanvullen. En dat voor een heel zacht prijsje.

Het Reglement voor de Wilde Veiling vindt u op pagina 22.

Agenda bijeenkomst 26 augustus 2010

1. Opening, verslag 24 juni j. l., ingekomen stukken en mededelingen

2. Wilde Veiling

3. Rondvraag
4. Sluiting

In deze Hertogpost o.m.:

- ❖ H.B.: Hanzebank Den Bosch
- ❖ Een filatelistisch Ei van Columbus
- ❖ Voer voor Thematische Verzamelaars (20)
- ❖ Het Vineta-Provisorium
- ❖ 'Oude Post'

RESERVEERT U NÚ METEEN S. V. P. DE DATUM VAN ZATERDAG 9 OKTOBER A. S. IN UW AGENDA EN HOUDT DE AVOND EN TWEEDE HELFT VAN DE MIDDAG VRIJ!

Op 8 oktober is het precies 80 jaar geleden dat de 's-Hertogenbossche Filatelisten Vereniging werd opgericht. Dat gaan we de dag daarna feestelijk vieren.

Binnenkort ontvangen de leden van de vereniging een uitnodiging. Het bestuur werkt er aan dat het een gebeurtenis wordt die de aanwezigen niet snel zullen vergeten.

Het wordt een gevarieerd programma, waarbij in ieder geval de inwendige mens niets tekort zal komen!

Dus onthoudt: ZATERDAG 9 OKTOBER 2010.

VERSLAG VAN DE BIJENKOMST VAN 24 JUNI 2010

Voorzitter Peter Teurlings begroet deze bijeenkomst 54 gasten en leden. Gasten als de heer C.E.J. (Cees) Janssen en zijn vrouw uit Zoetermeer. Cees was jury-voorzitter op onze Nationale Tentoonstelling Hertogpost 2010 en kijkt vanavond niet terug maar kijkt naar ... ja, wat laat hij ons straks zien? Bij een relatief hoog percentage leden gaat filatelie boven een WK-voetbalwedstrijd als Kameroen-Nederland. Een enkele filatelistische voetbalfan haalt voor aanvang zijn bestelde velletjes Hertogpost 2010 op en haast zich daarna rap huiswaarts.

En de tien nieuwe leden krijgen natuurlijk een ook hartelijk onthaal. De **ledenwerfactie Hertogpost 2010** heeft nog negen nieuwe leden opgeleverd: mevrouw C. van de Aa-Van der Heijden uit Den Dungen, de heer J. (Johan) Blaauw uit Veghel, de heer W.H. (Wilco) Bresser uit Varik, mevrouw C.J. (Cris) Kraijmaat-Beld uit Zaltbommel, de heer C. de Leng uit Waardenburg (is van 1989 tot 2005 lid geweest), de heer G. (Geurt) van Rinsum uit Zetten, mevrouw A. Stans uit 's-Hertogenbosch, mevrouw M.T.C.A. Stoop uit Oss en de heer A.M.M. (Ton) Wijkmans uit 's-Hertogenbosch. Vanavond krijgen mevrouw Stans en de heren Bresser en De Leng een gul applaus nu ze aanwezig zijn.

Het tiende lid deze maand is mevrouw J.M.C.C. (Anne-Marie) Obels-Van de Water uit Beuningen. Zij is de weduwe van ons op 6 maart van dit jaar overleden lid, de heer G.C.J.M. Obels.

De nieuwe microfoon van de Helftheuvel blijft de hele avond een redelijk hinderlijke factor. Van schril rondzingen tot knalhard tetteren, van de juiste geluidsversterking tot uit wanhoop dan maar helemaal uitzetten.

Ingekomen stukken en mededelingen. Peter Teurlings zet de ruim vijftig vrijwilligers van Hertogpost 2010 in het zonnetje. Zonder deze vrijwilligers had het stichtingsbestuur met zijn vaste organisatiemedewerkers niet zo'n geslaagde Nationale neer kunnen zetten. Ook alle organisatiemedewerkers worden bedankt! De heer L. (Leo) van Veghel krijgt een speciaal dankwoord omdat hij heel veel vrijwilligerswerk voor Hertogpost 2010 heeft gedaan sinds hij in april 2010(!) lid is geworden. Hulde!

**'s-Hertogenbossche Filatelisten Vereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris Marten Tilstra, Braspenninglaan 12, 5237 NK 's-Hertogenbosch
telefoon 073- 642 30 64; e-mailadres: secretaris-hfv@kpnplanet.nl**

Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38

**ING (voorheen Postbank) rek.nr. 1 087 984 t.n.v. Filatelistenver. te
Rosmalen; de jaarcontributie bedraagt € 32**

Bibliothecaris tel. 073 – 657 02 29 E-mail: peepkagie@home.nl

Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl

Wout van Dinther, voorzitter van de afdeling Jeugd, vertelt dat jeugdlid Koen Teurlings op Hertogpost 2010 bij de jeugd de tweede prijs heeft gewonnen. Zie ook de foto in de linkerbovenhoek op pagina 12 van de Hertogpost van juni 2010. Gefeliciteerd Koen!

Op de bondsraad van 29 mei 2010 te 's-Hertogenbosch is onder andere onze voorzitter P.L.M. (Peter) Teurlings in het bondsbestuur van de KNBF gekozen. U kunt Peter met deze benoeming feliciteren en hopen dat hij daarnaast nog jaren onze 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging als voorzitter mag en zal dienen. Peter wil Bossch elan en frisse ideeën in het bondsbestuur aan de man brengen.

Peter laat een uitvergroting zien van de Beatrix-zegel die TNT Post vandaag als klasse 1 en 2 zegel heeft uitgebracht. Toekomstige prijsverhogingen kunnen hiermee eenvoudiger worden doorgevoerd. 'Oude' klassezegels blijven namelijk geldig in de betreffende klasse.

De heer C. de Leng zoekt een lid voor perfins USA (NASM, de N.V. Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart Mij te Rotterdam, opgericht op 18 april 1875). Spontaan meldt de heer A.J. de Brijn zich.

Afwezig met bericht van verhinderd zijn de heren J.J.M. van Nunen, A.C.J. van Oostrom, A.V. van Strijp en L.A.J. Verkaar.

Het verslag van de Algemene Ledenvergadering van 20 mei 2009 wordt gewijzigd vastgesteld:

in de 2e regel van de 3e alinea wordt '22 april 2009' gewijzigd in '22 april 2010'. En de heer L.C.W. Stevens laat weten dat het telefoonnummer in zijn octantje (aanbod blokjes van vier) op pagina 27 één '4' minder telt dan staat aangegeven; zijn echte telefoonnummer is 073 521 54 08.

Is het voorgaande binnen het kwartier de revue gepasseerd, de verkoping duurt slechts 35 minuten. Kavel 74 is teruggetrokken. Voor de nieuwe leden legt veilingmeester Anne de trapsgewijze verhoging van de inzetprijzen uit. Ook vertelt hij wat koper A, B, C of D betekenen. Dit zijn de schriftelijke bidders. Als Anne van Driel de microfoon in de standaard zet kan hij als verkoopleider na drie jaar eindelijk met losse handen veilen. Hij ziet ook meer, zelfs licht bewegende biedkaarten doen nu mee. Ja, en dankzij zijn onderhoudende manier van veilen leidt Anne van Driel - met hulp van Jos Bartels, Huber van Werkhoven en Hans van Hulsel - in een razend tempo tweederde van de 129 kavels naar een andere eigenaar en eenderde naar zijn zolder.

Anne verklaart de term uitzoekdoosje: dit is niet het bekende snuffeldoosje maar een actiedoosje. En?

Na tien minuten pauze start Cees Janssen om negen uur zijn luchtige, veertig minuten durende lezing 'Lundy, betalen met papegaaiduikers'. Eerst geeft hij de tussenstand Kameroen-Nederland door: 0-1.

Hoe een piepklein Engels eilandje bij Devon cinderella's (papieren plakplaatjes zonder waarde, die op een echte postzegel lijken maar het niet zijn) uitgeeft en daar nog post mee van en naar Engeland weet te verzenden. In het jaar 1195 vestigde zich een familie op het eiland. De bekendste bewoners van het eiland zijn papegaaiduikers, puffins in de Engelse taal.

Welhaast alle twaalf filatelistische elementen zijn als Lundy-zegel te verzamelen. 'Zegels', drukproeven, zegelvelletjes, -boekjes, randverschijnselen, enzovoort. De zegels worden puffins genoemd, net als de waarde aanduiding op de Lundy-zegel in puffins staat aangegeven. Een hele fantasiewereld dus.

Waarom deze lezing over Lundy? Omdat dit verhaal leuker is dan een gortdroge uitleg over jurering van Hertogpost 2010 en omdat het al dan niet toelaten van Lundy-post op tentoonstellingen in het KNBF-juryoverleg een punt van discussie is. 'Vindt u Lundy verzamelwaardig?' vraagt Cees zijn toehoorders. Enkele leden geven hun mening over al of niet toelaten op een tentoonstelling.

Voorzitter Peter Teurlings bedankt de gastspreker voor zijn leuke lezing en geeft hem iets lekkers mee voor onderweg. En voor wie niet veel van de lezing heeft verstaan, hij of zij kunnen bij de voorzitter terecht. Hij heeft de tekst van deze voordracht of weet hoe je eraan kunt komen.

Nu volgt een korte discussie over hoe leden de Nationale Tentoonstelling Hertogpost 2010 hebben ervaren. Zoals Hans Schevelier opmerkt 'Een prima, goed verzorgde tentoonstelling. Complimenten aan hen die dit verzorgden.' En Marc Snoeren vindt dat er wat weinig bezoekers zijn geweest. Peter Teurlings had inderdaad meer dan de 5.000 bezoekers - inclusief genodigden - verwacht. Wel lag volgens Peter bij Hertogpost 2010 de nadruk op filatelie, niet op handel. Entreprijs en uitrijkosten kunnen een struikelblok zijn geweest. Aan het matige buitenweer kan het niet gelegen hebben.

Bijna 22.00 uur. De gratis kavel vliegt er uit dankzij de hulp van de heer C.M. Spaeny. De WK-voetbal tussenstand Kameroen-Nederland blijkt 1-1 te zijn.

Hans van Hulsel deelt een paar handen gratis verlotingen uit. Degenen die het presentatieboek hebben getekend doen mee met deze loting.

Rondvraag. Mevrouw W. (Wil) van Ooyen vraagt of de door de organisatie op de uitnodigingen geplakte bijzondere postzegel ook postfris in de verkoop komt. Suggesties uit de zaal: op Wilde Veiling aanbieden, in rondzendboekjes of als decemberbingoprijs. De heer D.A.M. (Daan) van Os: ook graag als blokje van vier.

Op zaterdag 9 oktober 2010 bestaat uw vereniging precies 80 jaar en dat zal die avond groots worden gevierd.

Om tien uur wenst de voorzitter een ieder een prettige zomerperiode toe. Tot ziens op de eerstvolgende bijeenkomst, de Wilde Veiling van 26 augustus.

Een doosje met aantekenstrookjes gaat alsnog naar mevrouw W. (Wil) van Ooyen, een stapeltje stempelvlaggen naar mevrouw M. (Mieke) van Doremalen en een zak roodfrankering naar de heer P.C.J. (Peter) Zirkzee.

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **eerstvolgende bijeenkomst** van onze vereniging is op donderdag 23 september om 20.00 uur in SCC De Helftheuvel. Zaal 1 is - zoals gebruikelijk - om 19.00 uur open. Er is een verkoping die u op de Postzegelinstituif/ruilbeurs van zaterdag 11 september op inhoud en kwaliteit kunt bekijken.

De **volgende Postzegelinstituif/ruilbeurs** van onze vereniging is op zaterdag 11 september, van 10 - 13 uur in SCC De Helftheuvel. De afdeling Jeugd komt van 10.00 tot 12.00 uur in een aparte hoek van de zaal bij elkaar. Er liggen kavels voor de verkoping van de 23 september ter inzage. U kunt ook niet-verkochte kavels van vorige verkopingen kopen. 150 kavels met 30% korting op de inzetprijs plus 5%. Zie ook pag. 6.

Bericht voor de actieleiden Hertogpost 2010. In juni of juli 2010 int penningmeester Hans van Hulsel uw 5 euro entreegeld. Pas in januari 2011 komt de 32 euro contributie 2011 aan de beurt. Het jaar 2010 krijgt het actielid immers gratis.

-0-0-0-

HET JAARBOEKJE OVER 1947 VERTELT

De opdruk van de jaarboekjes van de 's-Hertogenbossche Vereeniging van Postzegelverzamelaars luidde '30 oktober 1930 opgericht'. Per 1947 voor de eerste keer met tekst 'Opgericht op 8 oktober 1930' [2009: het waarom is niet bekend; 8 oktober 1930 is overigens wel de juiste oprichtingsdatum]. Het leven wordt weer als normaal ervaren, ook in de filateliewereld. In- en uitvoer van postzegels stuit nog op zeer grote moeilijkheden ('omslachtig en kostbaar'). In januari wordt het kienspel ingevoerd. En dankzij de gratis 'culinaire geneugten' stijgt het bezoek aanzienlijk. De heer A. Ottevanger [die van het falsificatiealbum] uit Oss presenteert weer een van zijn befaamde korte humoristische (10-minuten) causerieën. De lidmaatschapskaart wordt voortaan uitgereikt als de contributie is betaald. Niet-betalen is al enige jaren een groot probleem. Het concept voor het nieuwe Huishoudelijke Reglement van de hand van H.M.F. Kersemaekers is gereed. Teveel wisselingen in leiding, ziekte e.d. Door gebrek aan goede leiding functioneert de afdeling Junioren niet. Het Bestuur voert een reorganisatie uit. De enige veiling van dit jaar wordt op 16 december gehouden (255 kavels).

POSTZEGELINSTUIF ZATERDAG 11 SEPTEMBER 2010.

Zaterdag 11 september is het eindelijk weer zo ver: van 10.00 tot 13.00 uur postzegelinstuif in Cultureel Centrum 'de Helftheuvel'.

Natuurlijk kunt u de kavels voor de septemberveiling bezichtigen (met leuk Nederland overzee). De niet-verkochte kavels van de veiling van juni j. l. zijn voor de inzetprijzen te koop.

U kunt bij de nieuwtjesdienst weer terecht voor allerlei postzegelbenodigdheden. De jeugdcorner is geopend en er kan weer op uitgebreide schaal onderling worden geruild. Wel ruilboeken meebrengen uiteraard.

U kunt allerlei filatelistische informatie verkrijgen bij ervaren filatelisten.

Ook kan er vanzelfsprekend gezellig worden bijgepraat over de postzegelloze vakantieperiode.

Als klap op de vuurpijl zijn er deze keer ook 150 oude veilingkavels te koop, met maar liefst 30% korting op de oorspronkelijke lage inzet prijzen.

Deze keer mag u dus eigenlijk de instuif zeker niet missen.

NIEUWE EMISSIES TNT POST

14 SEPTEMBER: Dag van de Postzegel 2010: postzegelvel met 10 gelijke 'persoonlijke' postzegels

29 SEPTEMBER: Filmfestival: velletje met 1 postzegel

OCTANTJE

Ditmaal met het juiste telefoonnummer

Indien iemand blokjes van vier zegels spaart, dan kan ik diegene misschien verder helpen.

Ik heb 12x Rusland en 93x Bulgarije in ruil voor losse zegels.

L.C.W. Stevens, 073-5215408

WAT WEET, DAT DEERT!

COLUMN
door
A. van der Vliet

Soms wordt een aanvankelijk genomen besluit achterhaald. Ik had mij namelijk voorgenomen niet meer te schrijven over de door mij verfoeide persoonlijke postzegels, want mijn aversie daartegen is inmiddels genoegzaam bekend. Door de actualiteit ben ik daarop teruggekomen. Een bericht in het Brabants Dagblad van 30 juli stemde mij namelijk bijzonder vrolijk. Onze (let wel!) **Koninklijke** TNT-Post heeft het gepresteerd tienduizend persoonlijke zegels te drukken voor de organisatie Pro Republica met de tekst: 'Hier moet een president komen!' Lachen toch? Er zijn nog maar 56 velletjes over, aldus de woordvoerder van de opdrachtgevende organisatie. De verzamelaars van bloopers op postzegels moeten er dus wel snel bij zijn, want ik verwacht dat deze zegels binnenkort op een veiling wel meer zullen opbrengen dan de frankeerwaarde.

Naar aanleiding hiervan ontkom ik toch niet aan de vraag, wie bij TNT Post de aanvraag voor het drukken van persoonlijke zegels eigenlijk beoordeelt en wat precies de criteria zijn om zo'n aanvraag al dan niet te honoreren. Een eventuele weigering van welke dubieuze afbeelding of tekst dan ook, zou bovendien juridisch best wel eens aanvechtbaar kunnen zijn. Je kunt er je fantasie tenminste behoorlijk op loslaten. Is bijvoorbeeld een egaal roze zegel met de letters C. O. C., uitgegeven ter gelegenheid van de zoveelste Gay-parade wel toegestaan? Wordt de afbeelding van uw recent geboren kleindochter op een schapenvacht je geweigerd wegens kinderporno of dierenmishandeling? Zo kan ik nog wel even doorgaan. TNT-Post heeft de ellende over zichzelf afgeroepen met die persoonlijke postzegels. Met filatelie heeft het gelukkig weinig of niets te maken.

NIETS NIEUWS ONDER DE ZON

door Huber van Werkhoven

In de 'Kroniek van 's-Hertogenbosch' (1981) is er niets over te vinden. De serie-uitgaven 'Ach lieve tijd' en 'Als de dag van gisteren' waarin bijna alle wetenswaardigheden over de stad aan bod komen, doen er het zwijgen toe. En zelfs in het grote standaardwerk uit 1997 's-Hertogenbosch – De geschiedenis van een Brabantse stad 1629-1990' zul je er tevergeefs naar zoeken. 'Verdringing', noem je zoiets. Het is dan ook geen verhaal om trots op te zijn. Waar ik op doel, is de kortstondige, bewogen geschiedenis van De Hanzebank Den Bosch, die zich in de jaren rond de Eerste Wereldoorlog ontwikkelde tot de op één na grootste bank in Noord-Brabant, maar kort daarna roemloos en met veel rumoer ten onder ging.

Geschiedenis kan heel leerzaam zijn. Bijvoorbeeld Dirk Scheringa, en zijn DSB-bank hadden er veel van kunnen opsteken.

Omstreeks 1900 was het voor een kleine middenstander bijna onmogelijk om krediet te krijgen. De winkeliers leefden immers doorgaans uit de la en konden onvoldoende garanties geven. Grote banken beperkten zich tot het verstrekken van grote kredieten aan handel en industrie. In 1902 richtte de norbertijner pater J. Nouwens een vakorganisatie op voor de r.-k. middenstander: 'De Hanze'. De naam verwees naar het verbond van Noord-Europese handelssteden, dat in de middeleeuwen zo beroemd was geworden. Rond de eeuwwisseling keek men in Brabant veelal met heimwee terug naar dat tijdperk van katholieke bloei.

De bond van Nouwens stichtte vervolgens in 1908 zijn eigen bank- en credietvereniging: 'De Hanzebank'. Hoofdzetel werd 's-Hertogenbosch. Doel was krediet geven aan kleine middenstanders, tevens begeleiding en advisering. Het was een vereniging, waarbij de leden aandeelhouders waren. Uitgangspunt was onderlinge waarborg en christelijke solidariteit. Algemeen directeur werd M. Verberk. Deze was daarnaast ook nog directeur van een assurantiëkantoor en eigenaar van sigarenmagazijn 'Cuba' in de Hinthamerstraat. Hij kon het zo mooi formuleren: 'Het doel van de Hanzebank is niet, zoals bij particulieren, geld te verdienen, maar elkander te ondersteunen en voort te helpen, dus verheffing van den middenstand.' Met steun van de geestelijkheid werd het een enorm succes. In 1922 had de Hanzebank Den Bosch voor haar ruim 6000 leden/aandeelhouders een net van 21 bijkantoren en 77 agentschappen in heel Zuid-Nederland. In het overwegend agrarische Noord-Brabant was alleen de Boerenleenbank groter.

Afb. 1: Vanaf 1917 had De Hanzebank de firmaperforatie H.B. in gebruik.

Nederland handhaafde tijdens de Eerste Wereldoorlog van 1914-1918 zijn neutraliteit, maar had wel last van de stagnerende economische ontwikkeling. Er was weliswaar geld. Maar er konden geen grondstoffen worden geïmporteerd. En daardoor was er gebrek aan industriële investeringen. Juist in die moeilijke tijd trad De Hanzebank buiten haar eigenlijke taak en functie: ze ging speculatief 'beleggen' en riskante grote kredieten verstrekken, liefst bij familiebedrijven van bestuursleden van de bank. Ook zette men kostbare, prestigieuze bankgebouwen neer. In 1916 waarschuwde de accountant al voor de risico's. De Nederlandse Bank liet zich dat jaar kritisch uit over het gebrekkige beheer: het bestuur van de Hanzebank is 'in onbekwame handen'.

Afb. 2: 'Bewijs van Lidmaatschap' voor het jaar 1910 van ijzerhandelaar A. van Macklenberg.

Afb. 3: De Hanze gaf ook een eigen tijdschrift uit: 'De Hanzebode'.

Na de oorlog brak ook in Nederland weldra de crisis uit. De omzetten daalden. Daardoor konden de middenstanders hun investeringen en belastingen niet meer afbetalen. De Hanzebank beconcurrerde tijdens deze malaise nota bene haar eigen middenstand en ging vanwege haar grote en ongedekte kredieten enorme verliezen lijden. Ze was voorbij gegaan aan haar taak als middenstandsbank en gaan redeneren als een grootbank. Desondanks handhaafde de directie maximale dividenden en tantièmes. De jaarverslagen gaven een geflatteerd beeld. Want koste wat kost moest het imago van de succesvolle bank worden gehandhaafd, in de hoop op betere tijden.

Afb. 4: 'Mej. Alice' gaf in 1921 tweeduizend gulden in deposito aan De Hanzebank. 'De Centrale Bank stelt zich tenvolle aansprakelijk voor de gelden.'

Afb. 5: Pracht brief van De Hanzebank d. d. 21 april 1921, met twee postzegels met de perfin 'H. B.'. (Met dank aan de heer Jan Verhoeven en mevrouw Jacqueline Birnie.)

Op zaterdag 16 juni 1923 vroeg De Hanzebank Den Bosch bij de rechtbank surséance van betaling. Er ontstond een run en om half twaalf sloot men de kassa. Het publiek reageerde natuurlijk uiterst nijdig. 'Er zijn zoo vele kleine mensen gedupeerd!' Den Haag voelde desgevraagd niet voor steun, vanwege de verzuilde instelling van de bank en het wanbeleid. Intussen hadden bestuur en directie hun eigen belangen tijdig in veiligheid gebracht, onder meer bij de Boerenleenbank. Op 8 december 1923 sprak de rechter het faillissement uit.

Schandalen bleven de bank achtervolgen en maakten haar tot een affaire van grote proporties. Ofschoon De Hanzebank daar zelf ook niets meer aan kon doen, werden oude wonden weer opengereten toen bekend werd, dat nog in 1931 een curator en de chauffeur van de curatoren gearresteerd werden vanwege verduistering van enige fondsen....

In het Noordbrabants Historisch Jaarboek 9 van 1992 concludeerde P.J.V. Dekkers in zijn artikel 'Opkomst en ondergang van de Hanzebank te 's-Hertogenbosch, 1908-1923': 'Het succes van de bank betekende haar einde, doordat ze er niet mee wist om te gaan.'

Afb. 6: Statieportret van de bestuurderen van De Hanzebak t. g. v. het 12½-jarig jubileum van de bank. Zittend 2^e van links: directeur M. Verberk.

Afb. 7: Niet duidelijk is wanneer De Hanzebank waar in de stad was ondergebracht. De Vismarkt en Stationsweg worden wel genoemd. Volgens het Stadsarchief zat de bank op het laatst in deze vier panden aan de Schapenmarkt nr. 4 t/m 10, hier rijp voor de sloop om in 1929 plaats te maken voor de nieuwbouw van Vroom en Dreesmann.

Het springen der Hanzebank.

Ik heb in den laatsten tijd een strop.
Want wat ik nog had dat is nu op.
Ik heb nog maar net een hempie an.
Alles staat al bij oome Jan.
Onlangs kwam ik nog met mijn vrouw,
Ik vroeg of die haar ook hebben wou.
Als het nog langer door blijft gaan,
Kom ik er zelf nog in te staan.

Refrein voor elk couplet.

Want ik heb mijn centen bij de Hanzebank verloren,
Ik zit geschoren tot aan mijn oren.
Ik heb m'n centen bij de Hanzebank verloren
Ik zit geschoren. Alles is op.

De bakker, de slager, de kruidenier,
Ja zelfs de meisjes van plezier,
Hadden me bij mijn jassie beet,
Hebben me heelemaal uitgekleet.
Onlangs kwam ik bij de Coiffeur,
Jou scheer ik niet ga jij maar deur.
Als het nog langer door blijft gaan,
Loop ik als een uitgekleeide haan op straat.

Onlangs had ik een kriebeling in mijn maag,
Ik dacht nou ga ik maar naar den Haag
Een houten ham bracht ik toen mee,
Daar doe je, je heele leven mee.
Ik abonneerde me na een poos,
Toen op de leege taartjesdoos.
Als ik niks meer te bikken vind,
Hap ik nog maar wat Haagsche wind.

Afb. 8: Liedje uit 1924 t. g. v. het faillissement van De Hanzebank Den Bosch.

‘OUDE POST’

In het mei-nummer van Hertogpost was te lezen dat de Koninklijk Erkende TNT Harmonie 's-Hertogenbosch voortaan op eigen benen door het leven zal gaan. Toen was nog niet bekend hoe de Bossche Postharmonie zou gaan heten. Eind juni mochten we de nieuwe naam vernemen: Harmonie Oude Post 's-Hertogenbosch. Theo van den Oever (64) is al bijna 50 jaar lid van de harmonie. Hij vindt het een prima naam die de lading volledig dekt. 'Want de woorden Oude Post tonen respect voor het verleden, maar geven ook aan dat we niet langer een postharmonie zijn. Iedereen mag en kan voortaan lid worden.'

Interessant in verband hiermee is een artikel van Rob Hoogeboom, lid van onze vereniging, in het juli-nummer van KringNieuws, het blad van de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch. Hij vertelt daarin over de geschiedenis van het Gemengd Koor 's-Hertogenbosch, met 140 leden een van de grootste koren in de regio. Het koor is een verzelfstandigde voortzetting van wat voordien het PTT Gemengd Koor heette. Het werd opgericht in 1958. Als gevolg van de privatisering en naamsverandering van PTT naar KPN 'privatiseerde' ook het PTT Koor, en wel op 1 januari 1995.

Er verandert veel in de wereld van de post. U weet het al: 'TNT Post maakt frankeren makkelijker.' Voortaan staat er geen euroaanduiding meer op de postzegels, maar een cijfer. Voorts maakte TNT onlangs bekend dat men de divisies Post en Express definitief volledig wil splitsen en als zelfstandige bedrijven laten voortbestaan. Nu de postbezorging in Nederland steeds verder afneemt, is dit een van de stappen om te trachten de postdivisie rendabel te houden (lees: 'rijp te maken voor verkoop naar het buitenland').

Dit bericht is een vervolg op het nieuws dat ruim 14.000 postbodes waarschijnlijk hun baan kwijtrafen ten gevolge van de bezuinigingen.

Het Postmuseum in Den Haag is ook al sinds lang verzelfstandigd en heet nu Museum voor Communicatie. Onder het motto 'Postbode bedankt!' nodigde het museum vorige maand jeugdige bezoekers uit de postbodes een hart onder de riem te steken: 'Kom naar het museum, hijs jezelf in een uniform en ga met jouw steunbetuiging op de foto. Wij zorgen ervoor dat je boodschap bij de postbode terecht komt.' H.v.W.

'Postbode bedankt!'

EEN FILATELISTISCH EI VAN COLUMBUS

Enkele jaren geleden kocht ik bij een vooraanstaande handelaar, gespecialiseerd in oude poststukken, een Duitse brief die in 1950 als dienstbrief portvrij werd verstuurd vanuit het postkantoor in Mühlhausen. Op de brief bevindt zich een stempel, door de handelaar omschreven als een 'negatief dienststempel'.

Sindsdien heb ik regelmatig geprobeerd uit te vinden hoe het in 's hemelsnaam technisch mogelijk is zo'n negatieve stempelafdruk te vervaardigen. Ik stelde de vraag onder andere aan medewerkers van drukkerij Johan Enschedé. Ook voor hen was het een raadsel. In het maartnummer van dit blad vroeg ik het ook nog eens aan de lezers van Hertogpost, maar tevergeefs.

'Negatief dienststempel' Postamt Mühlhausen Thür. 1.

Onlangs kreeg ik van een bevriend lid van onze vereniging een doosje met diverse stempels cadeau. Ik maakte van al die stempels voor mezelf afdrukken. Er zat ook een oud lakstempel bij. Toen ik dat met stempelinkt had afgedrukt (hoewel het natuurlijk bedoeld was om in warme lak te dopen), ging er meteen een belletje bij mij rinkelen. Wat ik zag, was namelijk een negatief van het stempel. Dat is ongetwijfeld precies hetgeen in 1950 een postbeambte in Mühlhausen heeft gedaan: een lakstempel afdrukken met stempelinkt.

Filatelie: een vat vol raadsels en verrassingen!

H. v. W.

Het bewuste lakstempel H. Z. en de geïnkte afdruk ervan. Q. E. D.

VOER VOOR THEMATISCHE VERZAMELAARS (20)

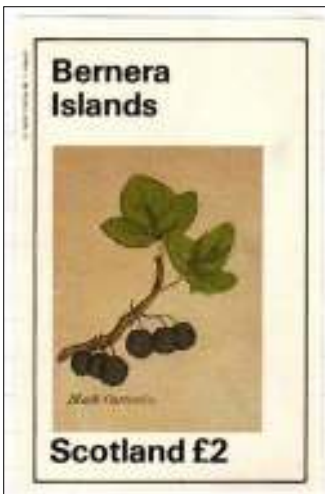
Vroeger sprak men neerbuigend over die plaatjesverzamelaars, als het om een thematische verzamelaar ging. Men beperkte zich toen meestal tot postzegels met plantjes, dieren, portretten, schepen, treinen enzovoorts. Dat is in de loop der tijden allemaal uitgegroeid tot een zeer volwassen manier van verzamelen, met allerlei filatelistische elementen erbij, zoals postwaardestukken, stempels etc.

Op de meeste tentoonstellingen neemt de thematische klasse tegenwoordig een aanzienlijk deel van de kaders in beslag. Het beoordelingsreglement is behoorlijk streng. Als je in de getoonde collectie bijvoorbeeld een prentbriefkaart hebt opgenomen, wordt er meestal door de jury wel een opmerking over gemaakt.

Kortom, niet-filatelistische elementen zijn min of meer taboe, zeker in een gevorderde verzameling.

Nog steeds zijn er 'plaatjes' verkrijgbaar, denk maar aan de kerst-plakzegels, tbc-zegels etc. Ze kunnen zo mooi zijn, die vignetten of cinderella's!

Zo ben ik er een tijd geleden op een beurs weer eens ingetrapt door enkele plaatjes te kopen, met afbeeldingen van vruchten. Nogal mysterieuze namen; maar geruststellend was de minimale vermelding in de marge: 'copyright © 1982 philatelic leasing ltd'. Ze kostten maar een habbekrats, dus kopen maar. Het is altijd leuk om een puzzel op te lossen.

Brievenbus op Bernera Island.

Via Wikipedia ben ik erachter gekomen waar die eilanden liggen:

Bernera Island is een eiland van de Buiten Hebriden-groep, met een oppervlakte van 21 km² en in 2001 een bevolking van 233 inwoners. Er is wel een postkantoor.

Eynhallow of *Holy Island* maakt deel uit van de Orkney-groep. Het heeft een oppervlak van 0,75 km² en heeft (2001) geen inwoners.

De hier afgebeelde plaatjes, afmeting ongeveer 9 bij 5,5 cm, dragen beide een waarde-aanduiding, dat wel; de achterzijde is gegomd.

Wikipedia vertelt verder dat Philatelic Leasing Ltd een firma in New York is, die 'stamps' levert aan privé-eilanden voor de Schotse kust.

Misschien zijn het dus zegels voor pakketten. *Als iemand hier meer van weet, laat hij of zij dat dan melden aan de redactie!*

Tot slot: vooral het plaatje van Holy Island is echt een 'plaatje', want hierop is afgebeeld (in kleuren) een tak met vruchten van de wilde appel. Kan ik heel goed gebruiken in mijn verzameling over 'Fruit'..... Maar het mag natuurlijk niet. Het andere plaatje toont een tak met zwarte bessen.

Veel plezier met uw verzameling, groetend,

KOERBRIEF.

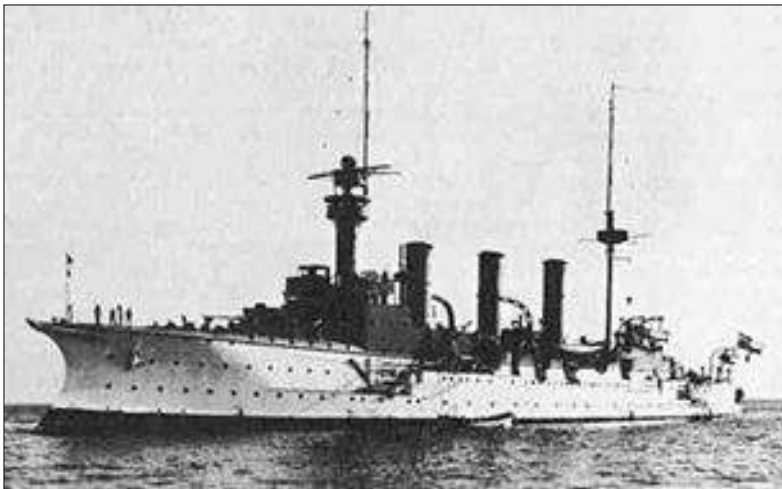

De zon komt op achter Holy Island.

HET VINETA-PROVISORIUM ofwel de macht van de catalogus

Nagenoeg iedereen die een albumverzameling Deutsches Reich heeft, kent de confrontatie op blad 4 van zijn album met een hatelijk klein hokje dat almaar open blijft staan. Dat is de plaats die is ingeruimd voor een verticaal gehalveerde Germania postzegel van 5 pfennig, het roemruchte halfje dat bekend staat als Vineta-provisorium. In het vorige nummer van Hertogpost beloofde ik erover te zullen vertellen. Daarom wil ik u niet langer in het ongewisse laten over iets met zo'n veelbelovende benaming.

De 'Filatelie Encyclopedie', door Samson uitgegeven in 1979, heb ik er op nageslagen. Over 'onze' Heumense halvering is daar niets te lezen en ook het Larens provisorium wordt doodgezwegen. Kijk je bij 'Kamper', dan vind je alleen 'kamperforatie', maar geen Kamper Porten. Het Vineta-verhaal is echter goed voor twee kolommen. Dat begrijp je pas wanneer je ontdekt, dat de oorspronkelijke titel van de encyclopedie luidt: 'Grosses Lexikon der Philatelie', een uitgave van Bertelsmann-Verlag.

Afb. 1: De kruiser SMS Vineta.

Het verhaal is dat het Duitse marineschip 'Vineta', een zware kruiser, in 1901 de haven van New Orleans aandeed. Daarvan verscheen een verslag in de plaatselijke pers. Bemanningsleden wilden deze krant als drukwerk naar huis sturen. Dat was ongebruikelijk. Postzegels met het verschuldigde tarief van 3 pfennig waren daardoor niet voorhanden. De betaalmeeester, gehoord de commandant van het schip, liet daarop 300 postzegels van 5 pf. doormidden

Afb. 2: *Vineta-provisorium*.

knippen. Met een handstempeltje werd er in paars 3PF opgedrukt. Dat druiste in tegen de regels van de Reichspost. Aanvankelijk wilde deze de krantenwikkels dan ook niet bezorgen.

Van meet af aan gebeurden er trouwens allerlei zonderlinge en dubieuze zaken met deze halfjes. De 'Obermaat' (onderofficier) die de post aan boord verzorgde, accepteerde bijvoorbeeld ook briefkaarten en brieven met twee of meer zegelhelften. Men besefte kennelijk het bijzondere en zeldzame en rook het grote geld. De Obermaat nam het stempeltje mee naar huis en ging nog even door met knippen en stempelen. Hij beschikte over het echte scheepspoststempel en kon de poststukken daarmee antidateren. Ook allerlei andere vervalsingen van latere datum zijn bekend.

Er is dus van alles mis met deze zogenaamde hulputgifte. Toch behaalde de 'Vineta' hoge prijzen op veilingen en bracht hij het zelfs tot het hoofdnummer 67 in de Duitse catalogus. In mijn exemplaar van de Michel-Spezial van 2000 staat hij, op origineel krantenbandje, genoteerd voor 45.000 DM.

In verschillende verzamelaarskringen bestond veel bezwaar tegen het feit dat de 'Vineta', nooit als hulputgifte erkend door de Reichspost, toch een plaats had gekregen bij de hoofdnummers van de Michel-catalogus. 'Ein philatelistisches Ärgernis' noemde men het geval. Maar dat vakje 67 moest nu, als het even kon, wel worden gevuld. Daarom werden er zulke waanzinnige bedragen voor neergeteld. Toen Michel het toegekende nummer 67 vervolgens introk, daalde de zegel flink in waarde. In november 2009 kwam een gekeurd exemplaar bij Felzmann onder de hamer. Geschatte waarde: € 10.000. Inzet: € 3.000. Opbrengst: toch nog € 3.300.

H. v. W.

Afb. 3:
Stempel t.g.v. 100 jaar
Vineta-provisorium.

Beste Hertogkinds,

De vakantie zit eraalweer op en het nieuwe Hertogkinds-seizoen staat voor de deur. Is de vakantie voor jullie allemaal goed verlopen, ik hoop van wel?

We kijken even terug vanaf de laatste instuif, waar Koende medaille liet zien die hij de week ervoor op de dag van de jeugdfilatelie had gewonnen in de categorie Filamathon. Het zal toch zeker voor de rest van jullie een goede stimulans zijn om dit de volgende keer te evenaren of misschien wel te verbeteren.

Daarna hadden we enkele weken lang een bloedhete zomer met daarin het voetbal spektakel.

Was het jullie ook opgevallen dat er tijdens die wedstrijden een enorme hemic was? Juist ja, die gekke Vuvuzela's. En wisten jullie toevallig ook wie er vermoedelijk verantwoordelijk is dat die dingen ooit, lang geleden, in Zuid-Afrika terecht zijn

gekomen? Ik zal het jullie vertellen: naar alle waarschijnlijkheid was dat een zekere Jan van Riebeeck, een Nederlandse zeevaarder, die de zeotoeters meenam op zijn reizen naar Zuid-Afrika. Het is nog onbekend waarom hij dat deed, maar het gebeurde ergens tussen 1630 en 1637. In België hebben ze er zo waareen postzegel van gemaakt. Op de zegel staat Coridescheepsjongen afgebeeld.

Verder is bekend gemaakt dat voortaan in Nederland de waarde op de zegel verdwijnt en daarvoor in de plaats een cijfer komt te staan. 1 staat voor 44 cent. Er wordt al uitgekeken naar een zegel met het getal 11 erop.

Is het jullie bekend dat er steeds minder postkantoren in Nederland zijn? Ze worden nu ondergebracht in supermarkten en kantoorboekhandels zoals Bruna. Maar...

Wist je dat: er vorig jaar een publicatie is geweest van de landen met de meeste postkantoren? In India – 144396, USSR – 93076, Volksrepubliek China – 50969, USA – 39270 en Turkije met 'slechts' 28086 postkantoren. Hoe zou het toch komen dat in die landen het aantal zo hoog blijft en in ons land het woord 'postkantoor' bijna aan het uitsterven is?

Er is zelfs een tijd geweest dat we hier mobiele postkantoren hadden. In 1939 bouwde Doome Auto Fabrieken (DAF) in Eindhoven deze autobus, die voornamelijk was bedoeld om bij grote evenementen aanwezig zijn. Een van de eerste plaatsen die hij aandeed was Assen tijdens de TT. Daarna is hij gestationeerd geweest in Nijmegen tijdens de vierdaagse van 1939. Van Doome heeft alleen het achterstuk gebouwd. De truck zelf was een Chevrolet C.O.E (Cab Over Engine). Daarin zat tevens het aggregaat voor stroomvoorziening van het kantoor. De bus was 1219 cm lang en had plaats voor 4 tot 5 man personeel achter 3 loketten. Tip: probeer maar aan een poststuk te komen met een speciaal stempel, uitgegeven tijdens een van die evenementen in deze bus.

Nu hoop ik toch echt dat jullie erop 11 september aanstaande allemaal zijn, zodat we kunnen bespreken wat we het komende seizoen gaan doen. We hebben heel wat in de planning. Dus we rekenen op jullie.

Tot ziens op 11 september.
Groetjes Stampke.

Bron mobiele postkantoren: J.M. Hager, De Nederlandse autopostkantoren 1939-1994, Posthistorische Studies # 18, PO&PO, 1996.

Ieder lid van de vereniging kan kavels aanbieden voor de Wilde Veiling.

- De aanbieder koopt ad 20 cent per kavel twee identieke nummerstickers.
- De aanbieder dient zelf bij te houden welke van zijn of haar kavels zijn verkocht.
- Het aantal kavels is (in principe) onbeperkt.
- De inzet van de kavels is 50 cent. Per bod is de verhoging eveneens 50 cent.
- Er wordt geen provisie berekend.
- De aanbieder houdt zijn kavels bij zich totdat hij aanwijzing krijgt waar hij zijn kavels ter inzage kan inleveren.
- De veiling gaat in blokken van 100 kavels.
- Gedurende de pauzes tussen de blokken kunnen de kavels van het nieuwe blok worden bezichtigd.
- Nadat alle blokken zijn geveild,
 - rekenen kopers de gekochte kavels af en halen deze op
 - halen aanbieders de niet verkochte kavels weer op tegen inlevering van de betreffende nummersticker
 - wordt aferekend met de aanbieders.
- Kavels kunnen alleen worden ingeleverd tijdens de avond-bijeenkomst zelf.

Dringend verzoek aan de verkopers de kavels in te leveren vóór 19.30 uur, zodat op tijd en met opgeruimde tafels de verkoop kan beginnen.

**DE VERKOOP VAN NUMMERSTICKERS ZAL
DAAROM STOPPEN OM 19.30 UUR.**

POSTSTUK VAN DE MAAND

België, Wereldoorlog II

Aangetekende briefkaart naar het buitenland

Brussel 1, 22 juli 1943. Briefkaart met bestemming Rome (Italië).

Tarief: briefkaart naar het buitenland 1 Franc; aantekenrecht 2,25 Franc; Expresrecht 3,50 Franc. Totaal 6,75 Franc.

Bijzonderheden: diverse censuurstempels en chemische censuur (blauwe inktstrepen).

De briefkaart is wegens oorlogshandelingen, te weten de opmars van de geallieerden in Italië, teruggestuurd naar de afzender. Zie het stempel 'ZURÜCK Postverkehr z. Zt. eingestellt'.

Om de briefkaart aan de afzender terug te kunnen bezorgen, is een strookje met het adres aangehecht (er was geen plaats meer op de briefkaart zelf).

D. v. d. L.

Je ziet steeds meer in postzegels

TNT Post geeft niet alleen prachtige postzegels uit, ook de overige postzegelproducten zijn niet te missen. Kent u onze schitterende themaboeken al? In deze zorgvuldig samengestelde boeken leest u meer over het thema van een bepaalde postzegeluitgifte. De boeken zijn

geïllustreerd met de mooiste foto's. Per jaar verschijnen twee boeken die niet mogen ontbreken in uw verzameling.

De bijbehorende postzegels sluiten we uiteraard bij. **U bestelt deze themaboeken gemakkelijk via uw eigen postzegelvereniging.**

 | post